

N:o 113.

Af Herr S. Johnson från Jönköpings län: Angående förändrad lydelse af 1 punkten i 10 § 2 mom. af nu gällande Kongl. Förordning om villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade drycker.

Ehuruväl sistlidne Riksdag afslog den af F. A. Forssbeck väckta motion, rörande en genomgripande förändring i bränvinslagstiftningen, fastän sagde motion afsåg det till principen enda riktiga att sammanslå alla bränvinsskatter till en enda till staten ingående skatt, så anser jag ändock alldeles nödvändigt påyrka en förändring i den närvarande försäljningslagen för spirituösa drycker.

Lagstiftaren har i den nuvarande lagstiftningen begått sådana orättvisor mot den stora massan af folket att det ovilkorligen påkallar en skyndsam förändring, till stöd för hvilket påstående jag vill anföra några skäl. Först och främst bör då tagas betraktande den olikhet i spirituösa försäljningslagen, som råder emellan den rike och den fattige. Den rike, som hufvudsakligen konsumerar de dyrbarare utländska dryckesvarorna såsom arrak, kognak, rum och viner, kan införskrifva från utlandet eller köpa af utländska handelshusens eller producenters agenter i Sverige huru små partier som helst, och kan jag styrka att af t. ex. artikeln kognak intagits stora partier i lådor om 12 buteljer af olika slag, som tillsammans utgör tre kannor, hvilka af utländska agenter, som sakna all utminuteringsrätt, sålts till privata personer, liksom att privatpersoner sjelfva intagit olika slags utländsk spirituosa utan att sådant ansetts olagligt, hvilket skulle varit fallet, om det varit svenskt bränvin. Lagstiftaren har lemnat den rike frihet att dricka och köpa sitt vin hvar han behagar och hvar han får det bäst och billigast samt befremjat afsättningen deraf äfven till den fattigare befolkningen, men deremot lagt alla möjliga hinder i vägen för att någon skall kunna åtkomma det inom landet tillverkade bränvinet. Huruvida denna för utländningen gysamma lagstiftning kan kallas statsekonomiskt klok, vågar jag betvifla. Vill man nu skärskåda lagstiftningen för bränvinsförsäljning, så finner man att staten tager 70

öre i skatt. Dessutom finnes afgift 40 öre vid utskänkning och 25 öre vid utminuteri, men icke nog härmed, lagstiftarne hafva medgifvit städerna att bilda bolag, som fått uteslutande monopol på all bränvinsförsäljning, hvilka bolag genom sitt monopol taga vida högre skatt än staten, hvarpå följande exempel tjena som bevis. I Christianstad, hvarest bränvin i höstas såldes för 110 öre per kanna 50 procent, som motsvarar 102 öre per kanna 46 procent, tog bolaget vid minsta försäljning 220 öre per kanna 46 procent, hvilket gör en vinst eller minuteringsafgift å 118 öre per kanna eller omkring 70 procent mera än statens skatt. Vid utskänkning beräknas ännu vida högre pris. Den enorma vinst, som städerna skörda på sina bränvinsbolag, skulle de enligt lag dela med landsting och hushållningssällskap, men lagen derutinnan hafva de flesta städer vetat kringgå på så sätt, att bolagen erhållit sina rättigheter mot en ringa inropssumma, som delas enligt lag, men bolagets hufvudvinst hafva städerna ensamt behållit. Härigenom har landtbefolkningen, som uti städerna nödgas köpa sitt bränvin, blifvit tvungen erlægga en större skatt till stadskommunerna än till staten, och denna orättvisa mot landtbefolkningen är det som jag anser ovilkorligen måste borttagas. Visserligen hafva en del landtkommuner äfven med kringgående af lagen sökt få bränvinsförsäljning inom kommunen för egen räkning, för att derigenom få åtnjuta den vinst, som städerna eljest skörda på deras bekostnad, men i de flesta län hafva landshöfdinge-embetena icke velat sanktionera dylika bränvinsförsäljningar å landet, på det att de hårdt skuldsatta städerna icke skola gå miste om att ensamme skörda den hufvudsakliga vinsten. Städernas bränvinsförsäljningsbolag seglade från början under den filantropiska flaggan, att de skulle minska konsumtionen, men sådant är numera icke händelsen, ty de söka icke allenast sälja mest möjligt i egen stad, utan flera bolag hafva skaffat sig resande, som äfven sälja på andra platser. Genom bolagens enormt höga priser hafva de framkallat kringgående af försäljningslagen på alla upptänkliga sätt, så att snart nog bolagens försäljning minskas, men deremot den olagliga försäljningen så mycket mera ökas. Det är icke allenast konsumenten eller bränvinsköparen, som genom det höga priset lider af bolagsmonopolen, utan äfven producenten och bränvins säljaren, som numera blott kunna få bolagen till afnämmande, och då det sålunda vanligen blott finnes en bränvinsköpare i hvarje stad, gifver denne nära nog hur litet han vill åt säljaren, men tager af köparen till bränvin hur högt pris han behagar. Detta monopol med nutidens fria handelsåsigter är onaturligt och obilligt och man kan icke heller finna något land i Europa, som har en dylik onaturlig lagstiftning kvarstående. Det enklaste och riktigaste vore visserligen att sammanslå all skatt, så att skatten blefve lika för alla, och sedan låta försäljningen blifva lika fri som å alla andra varor, men då flertalet ännu beherrskas af den åsigt att förmynderskap är rödvändigt, så vågar jag icke föreslå en fullt genomgripande reform utan blott upphörande af bolagsmonopol. Derest rätten att bilda bolag uteslöts från bränvinsförsäljningslagen och, i stället stipulerades att en person

endast fick inköpa en rättighet, så uppstod derigenom den nu felande konkurrensen både vid köp och försäljning af bränvin, på samma gång som städerna icke kunde undandraga landsting eller hushållningssällskaper något af deras lagliga andel. På nu anförda skäl vågar jag föreslå, att 1 punkten i 10 § 2 mom. af nu gällande Kongl. Förordning, angående vilkoren för försäljning af bränvin och brända eller destillerade spirituösa drycker, måtte få följande förändrade lydelse:

att inga bolag hädanefter må tillåtas öfvertaga all handel med bränvin, utan att åtminstone minuthandeln med spirituosa må lemnas åt den mestbjudande på offentlig auktion och endast en rättighet få inköpas och utöfvas af samma person, samt att minst lika många minuthandelsrättigheter må finnas i hvarje stad som nu, att konkurrens både vid köp och försäljning af bränvin möjliggöres.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1874.

S. Johnson,
från Jönköpings län.

N:o 114.

Af Herr A. Bäckström: Angående beviljande af anslag till uppförande af fyra fjällstugor mellan sjön Hornavan och Norska gränsen.

Det är ett glädjande tecken, att gagnet af en liffigare samfärdsel mellan de förenade rikena allt mer och mer börjar inses, till följd hvaraf allt flera förslag till sådan samfärdsels underlättande genom kommunikationer kommit å bane. Ett framstående rum bland sådana förslag intager det först från Norska sidan väckta, att bereda en sammanhängande väg- och vattenkommunikationsled från Piteå och Skellefteå i Sverige till Saltens fjord och Bodöe i Norge på det sätt, att från Avaviken, dit från Piteå, förbi Aborrträsk och Arvidsjaur, redan en 45 miles landväg blifvit anlagd, skulle genom upprensningar i sjöarne Storavan, Uddjaur och Hornavan bildas